

E-health: de Europese stand van zaken

21 juli 2017

Hoewel de belofte van e-health voor zich lijkt te spreken, is de realiteit vaak weerbarstig. Op nationaal niveau lopen nog te veel projecten stuk en ook de internationale samenwerking loopt niet altijd even vlekkeloos. Desondanks wordt er vaart gemaakt waarbij de EU meerdere instrumenten inzet om ehealth breder beschikbaar te krijgen voor een groter aantal mensen.

Modernisering zorgsystemen

De EU geeft via al zijn belangrijkste instituten vorm aan zijn beleid rondom e-health. Het gaat in eerste instantie om de Europese Commissie, De Europese Raad en het Europees Parlement. Ook het Europese Hof is nauw betrokken bij de promotie en ondersteuning van cross-border e-health-initiatieven.

Twee instituten die in het bijzonder een rol spelen in het publieke debat zijn The Directorate-General for Health and Consumer Protection (DG SANCO) en het EU Health Policy Forum, een koepelorganisatie waarin 52 organisaties op het gebied van healthcare zijn vertegenwoordigd. Ook riep de Europese Commissie (EC) twee expert groups in het leven die werken aan e-health-initiatieven: de eHealth Stakeholder Group en een tijdelijke eHealth Task Force.

Hoewel de invloed van de EU op nationale zorgsystemen beperkt is, kan Brussel via regulering en jurisprudentie (case laws) invloed uitoefenen op nationaal beleid. Ook wordt Europese samenwerking vanuit de EU gestimuleerd door grensoverschrijvende R&D-programma's, gezamenlijke onderzoeksprojecten en onderlinge benchmarks van EU-lidstaten.

Verder doet de EC ieder jaar concrete aanbevelingen aan lidstaten om de effectiviteit en duurzaamheid van hun zorgsystemen te verbeteren. Daarbij gaat Brussel ervan uit dat de demografische uitdagingen - de vergrijzing - een kans biedt om zorgsystemen te moderniseren.

e-Health Index Europa

Overigens heeft Nederland binnen de EU het beste zorgsysteem, zo bleek begin dit jaar uit de Health Consumer Index, die sinds 2005 jaarlijks wordt uitgebracht door het Health Consumer Powerhouse. Nederland scoort volgens het onderzoek hoog in de subdisciplines breedte en reikwijdte van verleende zorgdiensten, behaalde zorgresultaten en gebruik van farmaceutische producten. De slechtste zorgsystemen bevinden zich in Montenegro, Polen, Albanië, Roemenië en Bulgarije.

Onlangs publiceerde onderzoeksbureau Polityka Insight in opdracht van de EU het rapport *Transforming eHealth into a political and economic advantage*, waarin de ontwikkelingen rondom ehealth per EU-lidstaat worden beschreven. "E-Health is het symbool geworden van de democratisering van de gezondheidszorg alsook een kans om de uitdagingen van een vergrijzende samenleving, de epidemie van chronische ziekten en de dramatisch stijgende zorgkosten, tegemoet te treden," schrijven de auteurs.

In de praktijk merken de auteurs van het rapport echter een gebrek aan harmonisatie van de implementatie van e-health binnen de EU en de beperkte toegang tot grensoverschrijdende

gezondheidszorg. Volgens de auteurs varieert de implementatie van elektronische gezondheidsrecords, ePrescriptions en nationale e-health-programma's aanzienlijk per lidstaat.

Denemarken, IJsland, Finland, Spanje en Zweden hebben de meest ontwikkelde e-health-oplossingen. Nederland figureert op de e-health Index met een 6,1 op een tiende plek, net voor Macedonië. Tot de landen met de slechtste resultaten behoren België, Duitsland, Frankrijk en Italië. E-Health is het minst ontwikkelde in Albanië, Montenegro, Bulgarije, Polen en Cyprus. Ook Hongarije heeft een relatief lage score.

Big Data sleutel tot succes

Om de uitdagingen in de zorg te kunnen aanpakken, zal Europa de digitale megatrends van vandaag en die van de nabije toekomst moeten omarmen, vindt Brussel. Eén van de grootste trends, en tevens de één van de grootste uitdagingen, is Big Data. De organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) identificeerde Big Data tegelijkertijd als één van de grootste aanjagers van groei en innovatie.

In het rapport getiteld Disruptive Models of Healthcare for Europe, opgesteld door de Europese non-profit denktank Friends of Europe, noemt de Belgische vicepremier en minister van Ontwikkelingssamenwerking, Digitale Agenda, Telecommunicatie en Post Alexander de Croo het vrije verkeer van data als voorwaarde voor een sterkere economie. Een sterke, Europese data-driven economy is volgende politicus gestoeld op grensoverschrijdende transacties, waaronder de verzameling, verwerking en gebruiken wereldwijd vallen. Uiteraard moet er daarbij sterk worden gelet op de beveiliging en bescherming van persoonlijke data.

Op 10 mei j.l. presenteerde de EC zijn mid-term review voor de Digital Single Market (DSM) met daarin enkele nieuwe wetsvoorstellen ter bescherming van data en ter ondersteuning van de data-economie. In september zal ENISA, het Europees Agentschap voor netwerk- en informatiebeveiliging, nieuwe regels presenteren die het vrije verkeer van non-personal data moeten versoepelen.

Verder zal een vernieuwde focus op digital health komen waarbij EU-lidstaten oplossingen willen ontwikkelen om grensoverschrijdende data-overdracht te vereenvoudigen. Daarnaast staan er voor eind dit jaar drie nieuwe initiatieven gepland: de toegang van EU-burgers tot elektronische patiëntendossiers, de ontwikkeling van een veilige data-infrastructuur ondersteunen en de implementatie van interactieve digitale oplossingen tussen patiënten en zorgverleners.

Nederland voldoet niet aan EU-ambities

Nederland heeft het op het gebied van e-health nog wat slagen te maken voordat het voldoet aan de EU-ambities, zo meent hoogleraar Nick Guldemond van de Erasmus Universiteit. Voor de Europese Unie is e-health een speerpunt op de digitale agenda. Subsidies aan partijen in de lidstaten moeten grensoverschrijdende innovaties stimuleren. Maar de opschaling laat te wensen over, ook in Nederland.